

อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลัทธิยนต์ในประเทศไทย

ความรุนแรงของปัญหาการลัทธิยนต์ในประเทศไทย ส่วนสำคัญของปัญหาประการหนึ่งที่มีอิทธิพล หรือมีส่วนผลักดันให้ความรุนแรงของปัญหาไม่ลดน้อยลง แต่กลับจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ก็คือ กฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม และอีกนัยหนึ่งกฎหมายบางบทบางมาตราอาจจะมีส่วนในการส่งเสริมให้การกระทำความผิดฐานลัทธิยนต์มีมากขึ้นอีกด้วย รวมทั้งผู้บังคับใช้กฎหมายนำเอากฎหมายไปใช้อย่างไม่จริงจัง ซึ่งนั้นก็แสดงให้เห็นว่ากฎหมายนั้นยังเป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการลัทธิยนต์ในประเทศไทย ตามทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการพัฒนาทั้งทางด้านตัวบทกฎหมาย และการนำเอากฎหมายไปบังคับใช้

การวิเคราะห์อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลัทธิยนต์จะพิจารณาจากองค์ประกอบ 2 ประการดังนี้คือ

- 5.1. ตัวบทกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน
- 5.2. การนำเอากฎหมายไปบังคับใช้

5.1 ตัวบทกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายทั่วไป หรือกฎหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

- 5.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดฐานลักทรัพย์

มาตรา 334 “ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”¹

การลักทรัพย์ โดยการโจรกรรมตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ปัจจุบันยังถือเป็นการลักทรัพย์โดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งแม้ว่ารถยนต์จะมีราคาสูงเพียงใดก็ตาม ก็ยังมีโทษจำคุกเท่ากับการลักทรัพย์อื่น ๆ ที่อาจจะประมาณราคามีได้ และเมื่อเทียบกับ มาตรา 335(12)² ที่ “ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมิได้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากกสิกรรมนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท” กฎหมายจะลงโทษหนักกว่าบทลงโทษทั่วไป ด้วยเหตุผลที่ผู้บัญญัติกฎหมายมองว่าเป็นทรัพย์สินที่มีความจำเป็นในการดำรงชีพของคนบางกลุ่ม หากถูกลักไปก็จะทำให้เกิดความเดือดร้อนมาก ฉะนั้นเมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ผู้เขียนก็เห็นว่าในปัจจุบันรถยนต์ได้กลายเป็นทรัพย์สินที่มีความจำเป็นในการดำรงชีพของคนทั่วไป โดยเฉพาะในเมืองอย่างกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกัน การที่เจ้าของรถยนต์จะได้รถยนต์มา บางรายก็ไม่ได้มีเงินพอที่จะซื้อหามาได้ แต่ก็ดิ้นรนที่จะซื้อหาหรือเช่าซื้อมาเพื่อใช้ในการเดินทาง หรือเกิดความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกิจการในยุคของการแข่งขันทางธุรกิจ ซึ่งก็น่าจะถือว่ารรถยนต์เป็นทรัพย์สินที่สมควรให้ความสำคัญเท่า ๆ กับทรัพย์สินของผู้มีอาชีพกสิกรรมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335(12) ได้

และบทลงโทษหนักขึ้นของความผิดฐานลักทรัพย์ที่ผู้เขียนมองว่าน่าจะหยิบยกขึ้นมากล่าวเปรียบเทียบในที่นี้ก็คือ ความผิดตามมาตรา 336³ ที่มีการบัญญัติการให้รับโทษหนักขึ้นในกรณีที่ผู้กระทำความผิดใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกในการกระทำความผิดหรือในการพาทรัพย์สินที่ลักไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ด้วยเหตุผลที่ว่า การลักรถยนต์นั้นตัวรถยนต์เองนอกจากจะเป็นทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้ไปจากการลักทรัพย์แล้ว ยังเป็นยานพาหนะเพื่อความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือในการพาทรัพย์สินที่ลักไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุมไปในตัวพร้อม ๆ

¹ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 334

² ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335

³ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 336

กับด้วย ดังนั้นตามที่ได้เขียนได้กล่าวมาแล้ว การลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาจึงยังไม่เพียงพอ การลักทรัพย์ที่น่าจะมีการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์หรือยานพาหนะไว้อีกฐานหนึ่งต่างหาก หรือปรับให้อัตราโทษของความผิดฐานลักทรัพย์สูงขึ้นไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ความผิดฐานยักยอก

มาตรา 352 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดครอบครองทรัพย์ซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 การลักทรัพย์โดยอาศัยช่องทางธุรกิจที่ผู้กระทำผิดจะเบียดบังเอาทรัพย์ที่ได้รับการส่งมอบจากผู้ให้เข้าซื้อ อยู่ในความครอบครองของตนไปขาย เป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานยักยอกตามมาตรา 352⁴ นี้ ประการสำคัญที่ผู้เขียนมองว่ากฎหมายอาญามาตรา 352 ยังเป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการลักทรัพย์ก็คือ ในมาตรา 356 กฎหมายได้บัญญัติให้ความผิดตามมาตรา 352 เป็นความผิดอันยอมความได้ ในทางปฏิบัติเมื่อบริษัทผู้ให้เข้าซื้อทรัพย์ได้รับเงินชดใช้จากบริษัทประกันภัยจากบริษัทประกันภัยแล้ว ก็จะไม่ติดใจดำเนินคดีแพ่งหรือคดีอาญากับผู้เข้าซื้ออีกต่อไป จึงเป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดอาศัยช่องทางนี้กระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น

ความผิดฐานรับของโจร

มาตรา 357 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจํานำ หรือรับไว้ โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สิ้นอันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ยักยอก หรือ

⁴ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 352

เจ้าพนักงานยกยอทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵

ความผิดฐานรับของโจร เป็นความผิดที่อาจเรียกได้ว่ามีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าความผิดฐานอื่นบางฐานเสียอีก เพราะการกระทำที่เป็นรับของโจรนั้น เป็นการกระทำที่สนับสนุนการกระทำความผิดอีกหลาย ๆ ฐาน เพราะการที่ผู้กระทำความผิดมีแหล่งในการจำหน่ายทรัพย์ที่ได้จากการกระทำความผิดอย่างสะดวก จะยิ่งเป็นแรงจูงใจให้มีการกระทำความผิดฐานอื่นเกี่ยวกับทรัพย์มากยิ่งขึ้น และในความเป็นจริงผู้ที่ถูกดำเนินคดีฐานรับของโจรนี้ก็มีน้อยกว่าผู้ที่กระทำความผิดฐานอื่น ๆ อีกด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้กระทำความผิดไม่มีแหล่งจำหน่ายทรัพย์ก็จะเป็นการลดการกระทำความผิดลงได้ ในความผิดฐานลักทรัพย์ก็เช่นเดียวกัน ผู้กระทำความผิดมักจะมีแหล่งในการจำหน่ายล่วงหน้าอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นเต็นท์ขายรถยนต์มือสอง ผู้ซื้อรถยนต์รายย่อย ผู้สั่งให้ลักทรัพย์ตาม “ใบสั่ง” เป็นต้น

ในทางปฏิบัติผู้ที่จะถูกลงโทษในความผิดฐานรับของโจรนี้จะมีน้อยมาก เนื่องจากเหตุผลหลายประการทั้งในด้านตัวกระทำความผิดฐานรับของโจรมีกฎหมายอื่นให้ความคุ้มครอง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1332 ที่กฎหมายให้ความคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์โดยสุจริตจากพ่อค้าที่ขายของชนิดนั้น เป็นต้น จึงทำให้ผู้ที่ถูกดำเนินคดีในความผิดฐานรับของโจรเป็นไปได้ยาก และประการสำคัญผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำการลักทรัพย์ เช่น การออก “ใบสั่ง” เป็นการกระทำก่อนการลงมือลักทรัพย์ ไม่ใช่เป็นการกระทำหลังจากการลักทรัพย์ เพียงอย่างเดียว การได้รับโทษในความผิดฐานรับของโจรเพียงอย่างเดียวจึงยังไม่เพียงพอ

5.1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สัญญาเช่าซื้อ

มาตรา 573 บัญญัติว่า “ผู้เช่าซื้อจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนให้แก่เจ้าของ โดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง”⁶

⁵ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 357

คำว่า “.....ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินคืนให้แก่เจ้าของ.....” ก็แสดงว่าตามสัญญาเช่าซื้อผู้ให้เช่าซื้อจะต้องส่งมอบทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนให้ตกอยู่ในความครอบครองของผู้เช่าซื้อ ดังนั้นการที่คนร้ายทำการเช่าซื้อรถยนต์กับผู้ให้เช่าซื้อ ก็ต้องมีการส่งมอบรถยนต์ให้อยู่ในความครอบครองของคนร้ายด้วย ซึ่งจะเป็นการเปิดช่องให้คนร้ายทำการยึดยกรถยนต์ที่อยู่ในความครอบครองของตนนำออกไปขายให้กับบุคคลภายนอก

สัญญาเช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในตัวของกฎหมายไม่ได้เป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการลักขโมยรถยนต์ แต่ธุรกิจในปัจจุบันเกี่ยวกับการให้เช่าซื้อรถยนต์ที่กำลังเป็นที่นิยมอย่างสูง สัญญาเช่าซื้อรถยนต์จึงเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้มีการลักขโมยรถยนต์เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เพราะผู้กระทำผิดที่ไม่มีความสามารถในการโจรกรรมรถยนต์ก็จะอาศัยช่องทางการเช่าซื้อรถยนต์เพื่อให้เจ้าของรถยนต์ส่งมอบรถยนต์ให้อยู่ในความครอบครองของตน แล้วจึงเบียดบังรถยนต์ไปขายได้โดยง่าย

สัญญาประกันภัย

มาตรา 861 บัญญัติว่า “อันว่าสัญญาประกันภัยนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้นหรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคตตั้งได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัย”⁷

มาตรา 862 บัญญัติว่า “ตามข้อความในลักษณะนี้

คำว่า “ผู้รับประกันภัย” ท่านหมายความว่า คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้

คำว่า “ผู้เอาประกันภัย” ท่านหมายความว่า คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะส่งเบี้ยประกันภัย

⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 573

⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 861

คำว่า “ผู้รับประกันภัย” ท่านหมายความว่า บุคคลผู้จะพึงได้รับค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้รับประกันภัยในกรณีที่มีวินาศภัยเกิดขึ้น”

สัญญาประกันภัยก็เช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ โดยตัวกฎหมายไม่ได้เป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการลักรณยนต์ แต่ระบบของธุรกิจปัจจุบันนำเอาสัญญาประกันภัยไปใช้ควบคู่กับการทำสัญญาเช่าซื้อ จนเป็นการเปิดช่องให้คนร้ายที่ไปทำการเช่าซื้อรถยนต์กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยไม่มีเจตนาจะผูกพันตามสัญญานั้นตลอดไป ซึ่งผู้ให้เช่าซื้อก็จะบังคับให้ผู้เช่าซื้อรถยนต์ทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทประกันภัย โดยผู้เช่าซื้อเป็นผู้ออกค่าเบี้ยประกันภัยในฐานะผู้เอาประกันภัย เมื่อผู้เช่าซื้อ(คนร้าย) ได้รับรถจากผู้ให้เช่าซื้อแล้ว ก็จะนำไปขายให้กับบุคคลอื่น แล้วไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานสอบสวนว่ารถคันดังกล่าวหายไป บริษัทประกันภัยก็จะชดใช้ค่าเสียหายตามสัญญาประกันภัยให้กับบริษัทผู้ให้เช่าซื้อในฐานะผู้รับประกันภัย ซึ่งเป็นการที่ผู้กระทำผิดผลักรถความรับผิดชอบไปให้แก่บริษัทประกันภัย และทำให้ตนพ้นจากความรับผิด นอกจากนี้สัญญาประกันภัยก็เป็นการเปิดช่องให้ผู้กระทำผิดทำการนำซากรถยนต์ หรือนารถยนต์มาทำสัญญาประกันภัย แล้วนำออกขายหรือทำลายเสียเพื่อให้ได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหายจากบริษัทประกันภัยเพื่อซื้อรถยนต์คันใหม่ หรือเอาเงินไปใช้ได้ทันที การที่ผู้รับประกันภัยจะขึ้นค่าเบี้ยประกันภัยในส่วนนี้ให้สูงขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปด้วย

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์

มาตรา 1332 บัญญัติว่า “บุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินค้าโดยสุจริตในการขายทอดตลาด หรือในท้องตลาด หรือจากพ่อค้าซึ่งขายของชนิดนั้น ไม่จำเป็นต้องคืนให้แก่เจ้าของแท้จริง เว้นแต่เจ้าของจะชดใช้ราคาที่ซื้อขาย”⁸

มาตรานี้จะคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินค้าโดยสุจริตจากการซื้อขาย 3 ประเภทคือ

1. จากการขายทอดตลาด
2. จากท้องตลาด
3. จากพ่อค้าซื้อขายของชนิดนั้น

⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1332

คำว่า “ท้องตลาด” หมายถึง สถานที่ซึ่งเขามีสินค้าไว้เสนอขายแก่ประชาชนทั่วไปโดยปกติ หรือหมายถึงชุมชนแห่งการค้า แต่การซื้อสินค้าจากท้องตลาดที่ได้รับ ความคุ้มครองตามมาตรา 1332 นี้ ต้องดูประเภทสินค้าของท้องตลาดประกอบด้วย เช่น ย่านที่ขายเครื่องทองเพชรพลอย ย่อมเป็นท้องตลาดสำหรับการซื้อขายทองเพชรพลอย แต่ไม่ใช่ท้องตลาดสำหรับการซื้อขายปิ่น หรือวิหุ่ ทั้งนี้ต้องเป็นการซื้อขายในเวลาที่มีการซื้อขายกันตามปกติด้วย มิใช่ซื้อขายกันในเวลาวิกาล

คำว่า “พ่อค้า” หมายถึง ผู้ที่ทำการประกอบอาชีพในทางซื้อขายเป็นปกติธุระ เพียงแต่ซื้อขาย 2-3 ครั้ง ยังไม่ถือว่าเป็นพ่อค้า จึงต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพในทางซื้อขายของประเภทหรือชนิดนั้น ๆ เป็นปกติธุระ

การซื้อทรัพย์สินจากพ่อค้าที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1332 นอกจากจะต้องสุจริตแล้ว ยังต้องเป็นการซื้อขายโดยวิธีการเช่นปกติธรรมดา มิใช่ซ่อนเร้นขาย และจะต้องกระทำในเวลาปกติธรรมดาของการค้า มิใช่ขายในเวลาวิกาล

คำพิพากษาฎีกาที่ 680/2510 “ซื้อรถจักรยานยนต์จากผู้ตั้งร้านค้าขายรถประเภทเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นพ่อค้าขายของชนิดนั้น แม้ว่าปรากฏรถคันที่ซื้อ ผู้ขายผิดสัญญาเช่าซื้อกับเจ้าของเดิม ผู้ซื้อก็ยังมิสิทธิที่จะคืนรถให้แก่เจ้าของเดิม เว้นแต่เจ้าของเดิมจะขอใช้ราคา”

ราคาที่ซื้อมานั้น หมายถึง ราคาที่ผู้ซื้อได้ซื้อมา มิใช่ราคาของทรัพย์สิน เพราะทรัพย์สินอาจจะราคาสูง แต่ซื้อมาในราคาถูก หรือทรัพย์สินนั้นอาจมีราคาถูก แต่ซื้อมาในราคาสูงกว่าราคาของทรัพย์สินนั้นก็ได⁹

จากบทบัญญัติมาตรา 1332 ดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่า หากการซื้อรถยนต์มาจากร้านขายรถยนต์ ผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องคืนทรัพย์สินให้กับเจ้าของ ซึ่งกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้ซื้อผู้สุจริต ในความเป็นจริงปัจจุบันกฎหมายมาตรานี้เป็นช่องโหว่สำหรับร้านขายรถยนต์

⁹ บัญญัติ สุชีวะ , คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน ,

มือสองที่กำลังดำเนินธุรกิจอยู่มากมาย ในกรณีที่หากร้านค้านี้ได้ดำเนินธุรกิจโดยการขายรถยนต์ ที่ได้มาจากการขโมยแล้วนำมาขายใหม่ ซึ่งผู้ซื้อนั้นจะไม่รู้ถึงการได้มาของรถยนต์ ก็จะถือว่าเป็น ผู้สุจริตและได้ซื้อมาจากแหล่งท้องตลาด หรือพ่อค้าที่ขายรถยนต์นั้นโดยตรง ซึ่งก็จะทำให้เจ้าของที่แท้จริงไม่สามารถจะเรียกร้องอะไรได้ เพราะเจ้าของก็คงจะไม่ต้องการที่จะซื้อรถยนต์กลับคืนมาด้วย ธุรกิจการขายรถยนต์มือสองบางรายจึงอาศัยช่องทางของกฎหมาย โดยการรับซื้อรถยนต์ที่ได้จากการกระทำผิดในราคาต่ำ และนำออกขายในราคาที่สูงเพื่อที่จะได้กำไรมาก และที่ร้ายแรงกว่านั้นในบางรายอาจอาศัยการประกอบกิจการนี้ ทำการสมคบกับผู้ร่วมกระทำผิดให้ทำการลักรถยนต์ตามความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ผู้กระทำผิดลักรถยนต์ตาม “ใบสั่ง” ของตนอีกด้วย

นอกจากนี้อะไหล่รถยนต์ที่ได้มีการแยกชิ้นส่วนมาจากรถที่ถูกโจรกรรมมา แล้วนำมาขายให้แก่ร้านขายอะไหล่หรือชิ้นส่วนรถยนต์ ก็สามารถทำการขายได้สะดวกและถูกต้องตามกฎหมายได้และยากแก่การตรวจสอบ ไม่มีกฎหมายควบคุมชิ้นส่วนรถยนต์ หากจะเป็นการซื้อจากพ่อค้าที่ขายสินค้าประเภทนี้ ก็จะส่งผลให้ผู้ลักรถยนต์มาทำการแบ่งแยกชิ้นส่วนรถยนต์ออกขายให้กับห้างร้านขายอะไหล่รถยนต์มากขึ้น

5.1.3 กฎหมายอื่น

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ.2474
และ พ.ศ.2535

คำว่า “ของเก่า” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า “ทรัพย์สินที่เสนาขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายโดยประการอื่นอย่างทรัพย์สินที่ใช้แล้ว ทั้งนี้รวมถึงของโบราณด้วย”

รถยนต์ที่ใช้แล้ว และมีการขายกันตามเดินที่ขายรถยนต์มือสองทั่ว ๆ ไป ก็ถือเป็นของเก่าตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย โดยที่ผู้ประกอบการค้ารถยนต์เก่าจะต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ก่อน เมื่อผู้ประกอบการขายรถยนต์ของเก่าได้รับอนุญาตแล้วก็ต้องอยู่ในความควบคุมและคุ้มครองตามกฎหมายนี้

ปี พ.ศ.2535 พระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดบทลงโทษเพิ่มเติมใน มาตรา 12 ตี วรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้รับใบอนุญาตประกอบอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของ เก่า ผู้ใดไม่แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือนายตำรวจทันทีเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินที่มีผู้มา เสนอหรือโอนให้ตนนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

และมาตรา 12 จัตวา ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษ ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่ บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นตนมิได้รู้เห็นหรือ ยินยอมด้วย”

กรณีของรถยนต์เก่าที่ซื้อขายกันอยู่ในปัจจุบัน จะพบว่าเจ้าของกิจการ ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายนี้ ประกอบกิจการได้อย่างสะดวกแม้จะมีการค้ารถยนต์เก่าที่ผิด กฎหมาย ก็ทำให้ผู้ประกอบการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากพระราชบัญญัตินี้ โดย ผลของกฎหมายจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่า สินค้าที่อยู่ในร้านค้าของผู้ที่ได้รับอนุญาตเป็น ทรัพย์สินที่ได้มาโดยสุจริต ถ้าหากรถยนต์นี้มีเหตุอันควรสงสัยว่าได้มาโดยทุจริต เจ้าของร้านก็ต้อง แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมิฉะนั้นจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย แต่ในกรณีของรถยนต์ไม่เหมือน กับทรัพย์สินของเก่าอื่น ๆ เพราะรถยนต์เป็นทรัพย์สินที่มีทะเบียน ถ้าเจ้าของอ้างว่ามีการโอนลอยทาง ทะเบียนกันโดยมีสมุดคู่มือการจดทะเบียนยืนยัน และทำสัญญาซื้อขายกันถูกต้อง ผู้นำรถยนต์ มาขายก็มีเอกสารประกอบรถยนต์ครบถ้วนไม่มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่ารถยนต์นั้นได้มาโดยทุจริต ก็จะทำให้เจ้าของร้านขายรถยนต์เก่านั้นไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย ประกอบกับมาตรา 12 จัตวา ที่ให้โอกาสผู้แทนนิติบุคคลพิสูจน์ว่าไม่รู้เห็นหรือยินยอมในการรับของโจรนั้น ก็จะทำให้พ้น ความรับผิดชอบได้เช่นกัน ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่าพระราชบัญญัตินี้นำมาใช้กับการค้ารถยนต์เก่ายัง ไม่ได้ผล

5.2 การบังคับใช้กฎหมาย

5.5.1 องค์กร

ปัจจุบันยังไม่มี การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถโดยเฉพาะ ได้มีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ (ศปร.) ที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโจรกรรมรถ แต่โดยทั่วไปภารกิจในการป้องกันและปราบปรามยังอยู่ที่สถานีตำรวจนครบาล สถานีตำรวจภูธร เป็นหลัก และกองกำกับการสืบสวนเป็นหน่วยสนับสนุน หน่วยงานเฉพาะกิจย่อมทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพไม่ต่อเนื่อง การทำงานอยู่ในลักษณะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า¹⁰

5.5.2 บุคลากร

เจ้าหน้าที่ตำรวจของกรมตำรวจที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ ในหน่วยงานปกติคือ ระดับสน. และสภอ. ต้องมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหลายเรื่อง ขาดความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการโจรกรรมรถ ประสิทธิภาพในการทำงานจึงต่ำ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ของศูนย์เฉพาะกิจ ก็เป็นผู้ที่ได้รับคำสั่งให้มาช่วยราชการ และผู้บังคับบัญชาในระดับสูงก็ไม่เห็นถึงความจำเป็น ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ขาดขวัญและกำลังใจ ขาดแรงจูงใจเพราะอยู่ในฐานะตำรวจที่มาช่วยราชการ

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทั้งสองส่วนยังประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายดังเช่น

1. ยังขาดการประสานงานและการทำความเข้าใจต่อปัญหาการโจรกรรมรถในระดับของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ รวมทั้งทนายความ ในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติการ
2. ไม่มีแหล่งข้อมูลอาชญากรรมที่เพียงพอและมีคุณภาพ ในการสืบสวนสอบสวน และการป้องกันปราบปราม

¹⁰ ไพฑูรย์ เติมศิริวิศาล , กรณีศึกษาปัญหาการโจรกรรมรถในเขตกรุงเทพมหานคร ,

3. ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการโจรกรรมรถ ทำให้ไม่ทราบเงื่อนไขการเกิดเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรวบรวมข้อมูลก็จัดทำโดยแผนกสถิติ ยังขาดทั้งบุคลากร อุปกรณ์ และแผนกสถิติ ¹¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 55 - 57